

"Sekine-i arz için semaya çıkmaya bir yol vardır." cümlesinde: sekine-i arzdan maksat nedir?

Sekine-i arz denilince, arzda sakin olan, yerleşmiş bulunan bütün canlılar anlaşılma ile birlikte, semaya çıkma hadisesi özellikle insanlara bakmaktadır.

"Bundan, hisse karib bir hads-i kat'î ile bilinir ki, sekene-i arz için, semaya çıkmak için bir yol vardır. Evet, nasıl herkesin akıl ve hayal ve nazarı her vakit semaya gider. Öyle de, ağırlıklarını bırakan ervâh-ı enbiya ve evliya veya cesetlerini çıkaran ervâh-ı emvat, izn-i İlâhî ile oraya giderler. Madem hiffet ve letafet bulanlar oraya giderler. Elbette cesed-i misalî giyen ve ervah gibi hafif ve lâtif bir kısım sekene-i arz ve hava, semaya gidebilirler."(1)

Cinler, insanlar gibi ehli arzdandır ve bunların fitratı latif olduğu için temessüle müsaittir. **Temessül**, bir şeyin aynı ile başka bir şeyde yansıması demektir. Yani cinler bu yetenekleri ile misali cesetler şekline girip sema alemine çıkabilir ve oradan bir takım haberler getirebilirler. Cinlere benzeyen ruhani varlıklar da bu özelliktedirler.

Dünya üzerinde insan ve cinlerden başka latif ve ruhani varlıklar da vardır. Üstad Hazretleri bunların hava unsurundan, karanlıktan, hatta elektrik gibi seyyal ve latif varlıklardan yaratıldıklarını da ifade etmektedir.

Bizim varlık telakkimiz, genelde kesif ve cismani varlıklardan ibarettir. Halbuki varlık sadece taş, toprak, ağaç gibi cismani ve kesif şeylere münhasır değildir. Varlığın çok muhtelif boyutları ve nurani kısımları da vardır.

İnsan akli ekseri maddi ve cismani şeylerle ülfet ettiği için, nurani ve latif varlıkları anlamakta ve kabul etmekte zorlanıyor. Halbuki aklın zahir nazarına bile görünen nurani ve latif varlık formatları vardır. Bunlardan yola çıkarak aklın tavrının üstünde olan nurani varlıkları kıyas yolu ile anlayabiliriz.

Allah, her varlık türünden şuurlu ve hayatlı mahlukları yaratabilir. Bu mahlukların ırki yapısı yaratıldığı şeye göre şekillenir. Toprakta toprak gibi kesif şeyler vücut bulur, ateşten ateşe münasip varlıklar yapılır, nurdan da nurani varlıklar yaratılır, elektrikten de elektriğe uygun varlıklar yaratılır, manadan da manaya münasip varlıkları yaratılır, vs... Üstad Hazretleri bu manaya şu şekilde işaret etmektedir:

"İşte, nasıl hakikat böyle iktiza ediyor. Hikmet dahi aynen öyle iktiza eyliyor. Çünkü, şu kesafetli ve ruha münasebeti az olan topraktan ve şu küduretli ve nur-u hayata münasebeti pek cüz'î olan sudan, mütemadiyen, hummâlî bir faaliyetle, letafetli hayatı ve nuraniyetli zevil'idraki halk eden Fâtır-ı Hakîm, elbette, ruha çok lââyık ve hayata çok münasip şu nur denizinden ve hattâ şu zulmet bahrinden, şu havadan, şu elektrik gibi sair madde-i lâtifeden bir kısım zîşuur mahlûkları vardır. Hem pek çok kesretli olarak vardır."(2)

Bu noktaları nazara alırsak, semaya giden arzi varlıkların kimler olduğunu ve nasıl yaratıldıklarını tahmin edebiliriz. Cinler bunların en zahiri olanlarıdır.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, On Beşinci Söz.](#)

(2) bk. [age., Yirmi Dokuzuncu Söz.](#)